

Kalendar urednog jezično – govornog razvoja djeteta

Dob djeteta	Slušanje, govor, interes za knjigu i čitanje	Kada se zabrinuti
Od 0 - 3 mjeseca	<ul style="list-style-type: none">• zanima ga što se događa u njegovoj okolini• uznemiri se na jake zvukove• mijenja brzinu sisanja na zvuk• širi oči i smiješi se kad čuje poznat glas ili vidi poznato lice, voli kad mu se govori• glasa se dugim vibrirajućim samoglasnicima• ispušta zvukove dok mu se netko obraća• plače različito na različite potrebe• više pažnje obraća na oblike i konture negoli na boje, voli jake kontraste boja• u prikazivanju bića i predmeta idealne su slikovnice s fotografijama koje prikazuju realne predmete i bića• najbolje su slikovnice izrađene od čvrstog kartona ili od mekane tkanine ili vinila s jednostavnim, velikim slikama i malo detalja koje su bojom u kontrastu s podlogom na koju su otisnute	<ul style="list-style-type: none">• ako dijete većinu vremena ne proizvodi nikakve glasove• ako je pretjerano miran ili ako izrazito jako i dugotrajno plače a ne možete dokučiti uzrok• ako postoje teškoće hranjenja zbog oralno-motornih poteškoća

<p>Od 3 - 6 mjeseci</p>	<ul style="list-style-type: none"> • može uhvatiti predmet, zanimaju ga zvučne igračke • očima traži izvor zvuka • gugutanjem reagira na glazbu • glasa se različitim glasovima uključujući p, b i m • vokalizira uzbuđenje i nezadovoljstvo • grleno se glasa u igri ili kad ostane samo • slikovnice istražuje rukama i ustima • najbolje su slikovnice izrađene od čvrstog kartona, zaobljenih rubova u kojima nisu korištene otrovne boje te od mekane tkanine ili vinila • voli kad mu se pjeva 	<ul style="list-style-type: none"> • ako ne uspostavlja vizualni kontakt • ako ne reagira na poznati glas • ako ne reagira (ili vrlo slabo reagira) na buku i glasne zvukove
<p>Od 6 – 9 mjeseci</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razvijaju se pokreti i geste vezane uz određenu situaciju – maše rukom u znak pozdrava ili šalje poljubac • razvija se slogovanje i brbljanje koje uključuje duge i kratke skupine glasova (npr. ba-ba-ba-ba, ma-ma-ma, pa-pa-pa...) • oponaša glasove odraslih • može okretati stranice slikovnice 	<ul style="list-style-type: none"> • ako je dijete prestalo brbljati ili nije ni počelo • ako nema dosljedne reakcije na glasne zvukove • ako je nezainteresirano za zvučne igračke

	<ul style="list-style-type: none"> • gužva, slini i gricka papir pa je slikovnice papirnatih stranica bolje ostaviti za kasnije • može prstom pokazati sliku i uživa kad odrasli imenuje ono što slika prikazuje, ali ne može pratiti priču 	
Od 9 -12 mjeseci	<ul style="list-style-type: none"> • sluša dok mu se govori • prepoznaje i razumije česte riječi (npr. pa-pa, ne itd.) • izgovara jednu do dvije riječi sa značenjem (npr. mama, pa-pa, papa (jede), ne, baka itd.) • zanimaju ga slikovnice koje prikazuju njemu poznate predmete i radnje • voli pjesmice u rimi, brojalice • sa zanimanjem sluša kad mu se priča o tome što prikazuju slike i pokušava ponavljati riječi 	<ul style="list-style-type: none"> • ako ne komunicira pokazivanjem ili vokaliziranjem s okolinom • ako ne reagira na kratke zahtjeve • ako se ne smije glasno • ako ne reagira na svoje ime • ako ne ostvaruje očni kontakt sa sugovornikom
Od 12 -18 mjeseci	<ul style="list-style-type: none"> • na zahtjev pokazuje imenovani dio tijela • slijedi jednostavne naredbe i razumije jednostavna pitanja (npr. Baci loptu! Poljubi mamu! Gdje je tata?) • imitira govor na način da puno brblja intonacijom i glasovima koji su nalik govoru odraslih 	<ul style="list-style-type: none"> • ako se ne javlja prva riječ sa značenjem • ako dijete ne razumije jednostavne verbalne upute npr. „Dođi“, „Uzmi vodu“

	<ul style="list-style-type: none"> • počinje pjevati samo kad mu se pjeva ili kad sluša glazbu • može izgovoriti različite suglasnike na početku riječi • može izgovoriti nekoliko riječi sa značenjem i svakodnevno se povećava broj riječi u njegovom aktivnom rječniku - jedna riječ može značiti jednu riječi, ali i frazu i cijelu rečenicu – npr. Pta- ovisno o kontekstu znači: lopta, lijepa lopta, Gdje je lopta?), a razumije ih trostruko više • koristi pitanja koja se sastoje od jedne ili dvije riječi (Npr. To kamion. Ide pa-pa! Gdje beba?) • pokazuje imenovane predmete u slikovnici • voli priče i pjesme s frazama koje se ponavljaju • počinje pokazivati interes i biti sposobno pratiti jednostavne priče o likovima i događajima koji govore o njemu poznatom iskustvu 	<ul style="list-style-type: none"> • ako dijete ne pokazuje interes za govor i govorno izražavanje • ako dijete koristi samo neverbalnu komunikaciju - pokazuje predmete
<p>Od 18 – 36 mjeseci</p>	<ul style="list-style-type: none"> • počinje oblikovati jednostavne rečenice i uspostavlja komunikaciju • pitanje „zašto“ je sve češće, služi mu kao tehnika, način dobivanja informacije, ali i održavanje pažnje i komunikacije s drugima 	<ul style="list-style-type: none"> • ako nema početka kombinatoričke igre (stavljanja dva predmeta u međudnose) • ako izostaje simbolička igra (igra pretvaranja) • ako ne izvodi dvočlane iskaze

	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje značenja iskaza idi-stani, veliko-malo, gore-dolje • može slijediti zahtjev za obavljanje dviju radnji istovremeno (npr. Idi u sobu i donesi knjigu.) • može imenovati gotovo sve što želi • izgovara rečenice od dvije-tri riječi • često traži predmete imenujući ih ili na njih obraća pažnju ako se imenuju • njegov govor je vrlo razumljiv poznatom krugu slušača • uživa u pričama o drugoj djeci, o načinu funkcioniranja stvari, kako se što događa • idealne su slikovnice s ilustracijama i kratkim tekstom na svakoj stranici • puno vremena provodi u gledanju ilustracija • voli slikovnice i knjige s predvidljivim događajima, i one u kojima se rečenice ponavljaju i rimuju • 	<ul style="list-style-type: none"> • ako ne povezuje dvije riječi u jednostavnu rečenicu • ako je siromašan rječnik • ako ne odgovara na jednostavna pitanja niti ih postavlja
<p>Od 3-4 godine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koristi rečenicu od tri do četiri riječi • postavlja pitanje zašto, kada, što ako 	<ul style="list-style-type: none"> • ako je rječnik siromašan • ako ne izgovara većinu glasova

	<ul style="list-style-type: none"> • koristi zamjenice • povezano govori o stvarima koje su se dogodile • priča kraće priče, komentira događanja • zna svoje ime, godine i spol • odgovara na uputu koja uključuje tri radnje npr. „ Idi u sobu, nađi loptu i donesi je.“ • prepoznaje osnovne boje • vole slušati priče o životinjama, zbivanjima u okolini, o životu ljudi i djece 	<ul style="list-style-type: none"> • ako ga okolina ne razumije • ako ne razumije dvostruke i trostruke upute • ako nema interakcije s drugom djecom
<p>Od 4-5 godina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • riječima može izraziti osjećaje, želje; dogovara se, počinje usvajati kulturu razgovora • razumije i odgovara na složenija pitanja (kako, koliko...) • priča dulje priče, komentira, pita za značenja riječi • pravilno koristi prijedloge U,NA,ISPOD,PORED • koristi sve vrste riječi gramatički pravilno i rečenica je duljine 4-6 ili više riječi 	<ul style="list-style-type: none"> • ako ne razumije složenije jezične konstrukcije i nije u stanju ispričati kraću priču • ako je nerazumljiv govor zbog kojeg teže ostvaruje socijalni kontakt • ako je prisutan nepravilan izgovor više skupina glasova • ako je govor netečan, postoje zastajkivanja ili ponavljanja

	<ul style="list-style-type: none"> • izgovor većine glasova je pravilan (dozvoljene nepravilnosti kod R,Đ,DŽ,Ć,Č,Š,Ž) • lako komunicira s ostalom djecom i odraslima 	
<p>Od 5 godina i više</p>	<ul style="list-style-type: none"> • riječima se dogovara, pregovara, objašnjava, raspravlja • postaje svjesno jezika kao dogovorenog sustava (zanimaju ga razgovori o riječima, igre riječima) • koristi duge i složene, pravilne rečenice te sve vrste riječi (govori gotovo kao odrasli) • prepričava poznatu priču poštujući slijed radnje, uzročno-posljedične odnose; smišlja priče • razumije i prepoznaje rimu, spaja i razdvaja slogove u riječima • uočava početni glas u riječima • izgovor svih glasova je pravilan • rječnik uključuje i apstraktne pojmove, nadređene pojmove (VOĆE, NAMJEŠTAJ), istoznačnice (TUŽAN-ŽALOSTAN), iste riječi s različitim značenjem (ZVIJEZDA - na nebu ili jako poznata osoba), suprotne pojmove ... 	<ul style="list-style-type: none"> • ako dijete nije usvojilo osnovne pojmove orijentacije u vremenu i prostoru • ako je nepravilan izgovor više glasova • ako ne pokazuje nikakav interes za slova i brojke (napr.mehanički ne broji i ne zna napisati svoje ime)

	• razumije i voli zagonetke, pitalice, šale, igre riječima• razvija se glasovna svjesnost (spajanje glasova u riječi i razdvajanje tj.slovkanje riječi)• pokazuje interes za pisanje i čitanje, računanje• razlikuje i pravilno imenuje slova i brojke• usvaja kulturu razgovora (bonton), različite načine komunikacije u različitim situacijama• vole složenije priče o ljudima i prirodi bliskih i dalekih krajeva, basne, bajke	